T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/317
KARAR NO : 2024/309
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen *"kararın gerekçeli olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27/maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.O
Vekili : Av. İ.M.T
Davalılar
İdari Yargıda : Ticaret Bakanlığı
Vekili : Av. F.K.S
AdliYargıda : 1-Yeşilköy Gümrük Müdürlüğüne ve Samsun Gümrük Müdürlüğüne izafeten Ticaret Bakanlığı
2-Emniyet Genel Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili tarafından 04/12/2017 tarihinde Trabzon 4. Noterliğinin işlemiyle satın aldığı ...2100351A116375 şase numaralı Mercedes-Benz marka 61 TA ... plakalı aracına Bakırköy 1. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2014/594, K.2015/240 sayılı kararına istinaden konulan *"yakalama kararına"* ilişkin şerhin yerinde olmadığından bahisle kaldırılması ve yaşanan mağduriyetten dolayı tazminat ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddi üzerine, yaşanan olayda davalı idarenin iş ve işlemlerin yerine getirilmesinde ağır hizmet kusuru bulunduğu ileri sürülerek, uğranıldığı iddia edilen zararın karşılığı olarak 51.500 TL maddi tazminatın 12/11/2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idarece ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 3. İdare Mahkemesi 03/02/2020 tarih ve E.2020/159, K.2020/286 sayılı kararı**ile, davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir.

> *"...2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, belirtilen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır...."*

3. Davacı vekili aynı istemle bu kez, adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesi 08/02/2022 tarih ve E.2021/395, K.2022/87 sayılı kararı ile, davanın kabulüne, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak üzere 3.500 TL tazminatın el koyma tarihi olan 05/02/2020 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle müştereken ve müteselsilen davalılardan alınarak davacıya verilmesine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesinin 11/10/2023 tarih ve E.2022/1191, K.2023/2174 sayılı kararı ile,Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararının

kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Araç tescili, mahiyeti itibariyle idari bir işlem olup, trafik kaydındaki tescilin iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmesi sonucunu doğuracak mahiyettedir. Bu görevin 2918 sayılı Kanunda verilmiş olması, bu görevden kaynaklı kamu hizmetinin kusurlu olması nedeniyle oluşacak zarardan dolayı İdarenin özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurmaz. İdarenin hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idareye karşı idare yargı yerinde tam yargı davası açılması gereklidir.

Şu durumda, yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda eldeki davanın görüm ve çözüm yeri idari yargıdır. İlk derece mahkemesince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm kurulması isabetli görülmemiştir. (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27/12/2021 tarihli, 2021/24487 esas, 2021/11120 karar sayılı ilamı, Danıştay 15. Dairesinin 2013/1608 Esas 2017/1575 Karar sayılı, 2013/1869 Esas 2016/5967 Karar sayılı ilamları).

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a.4 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine, kaldırma nedenine göre tarafların istinaf nedenlerinin bu aşamada incelenmesine yer olmadığına karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1)Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353. maddesinin 1. fıkrası (a) bendinin 4. maddesi uyarınca Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08/02/2022 gün ve 2021/395 Esas,2022/87 Karar sayılı kararının KALDIRILMASINA..."

5. **Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2023/293 esasına kayıtlı dosyada 02/04/2024 celse tarihli duruşmasında**, *"...2247 Sayılı Kanunun 19. maddesi gereğince, gerekçeli karar ile görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine BAŞVURULMASINA,*

2-Ankara 3. İdare Mahkemesinin 2020/159 Esas 2020/286 Karar ve İstanbul 11. İdare Mahkemesinin 2019/294 Esas 2019/2334 Karar sayılı dosyalarının, iş bu dosya arasına alınmasından sonra, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3-Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine kadar davanın ERTELENMESİNE ve mahkememiz esasının AÇIK KALMASINA..." şeklinde karar vermiştir.

6. Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. Anayasa'nın *"D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması"* başlıklı 141.maddesininüçüncü fıkrası şöyledir:

"*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır*."

8. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un *"Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

9. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

10. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "*Hükmün kapsamı*" başlıklı 297. maddesi şöyledir:

"(1) Hüküm "Türk Milleti Adına" verilir ve bu ibareden sonra aşağıdaki hususları kapsar:

a) Hükmü veren mahkeme ile hâkim veya hâkimlerin ve zabıt kâtibinin ad ve soyadları ile sicil numaraları, mahkeme çeşitli sıfatlarla görev yapıyorsa hükmün hangi sıfatla verildiğini.

b) Tarafların ve davaya katılanların kimlikleri ile Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, varsa

kanuni temsilci ve vekillerinin ad ve soyadları ile adreslerini.

c) Tarafların iddia ve savunmalarının özetini, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delilleri, delillerin tartışılması ve değerlendirilmesini, sabit görülen vakıalarla bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebepleri.

ç) Hüküm sonucu, yargılama giderleri ile taraflardan alınan avansın harcanmayan kısmının iadesi, varsa kanun yolları ve süresini.

d) Hükmün verildiği tarih ve hâkim veya hâkimlerin ve zabıt kâtibinin imzalarını.

e) Gerekçeli kararın yazıldığı tarihi.

(2) Hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir."

11. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*Kararlarda bulunacak hususlar*" başlıklı24.maddesinin (e) bendişöyledir:

" Kararlarda:

...

e) Kararın dayandığı hukuki sebepler ile gerekçesi ve hüküm:tazminat davalarında hükmedilen tazminatın miktarı,

...

Belirtilir..."

B. Yargı Kararları

12. Danıştay 8. Dairesinin 19/10/2021 tarihli ve E.2019/1164, K.2021/4647 sayılı kararının ilgili kısımları şöyledir:

"Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kararlarında da değinildiği üzere; Anayasa'nın 36. maddesinin 1. fıkrasında herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiş ancak bu maddede gerekçeli karar hakkından açıkça söz edilmemiştir. Anayasa'nın 36. maddesine "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınan adil yargılama hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının kapsamına gerekçeli karar hakkının da dâhil olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'nin birçok kararında vurgulanmıştır. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının gerekçeli karar hakkı güvencesini de kapsadığının kabul edilmesi gerekir. (Anayasa Mahkemesi, Abdullah Topçu, B. No:2014/8868, 19/4/2017, p.75)

Bu bağlamda, AİHM içtihatlarına göre, genel olarak her bir karar açık, konuyla ilgili herkesin, mahkemenin neden belirli bir kararı verdiğini anlamasına imkan verecek şekilde olmalıdır. (AİHM, Seryavin ve Diğerleri/Ukrayna, p.57-61).

Mahkeme kararlarının, hüküm fıkrası ve hükmün dayandığı gerekçe ile bir bütünolduğu, gerekçesiz karar verilmesinin mümkün olmadığı açık olduğuna göre, gerekçeninhem temyiz incelemesini yapacak merci açısından hem de kararı uygulayacak olan idare açısından yeterli açıklıkta olması gerekmektedir.

Yargılama hukukunda, yargı (hüküm), uyuşmazlığı çözmekle görevli ve yetkili yargı yerinin yargılama sürecinin sonunda ulaştığı 'sonuç'tur. Gerekçe, yargıcın çözümlemek durumunda olduğu uyuşmazlığa uygulanması gereken soyut hukuk kuralının saptanmasında, yorumlanmasında ve tüm ayrıntılarıyla ortaya konulup nitelendirilen maddi olaya uygulanmasında izlemiş olduğu yöntemi gösteren ve bu özelliği sebebiyle, yargılamanın nesnelliği ile varılan yargının doğruluğu konusunda davanın taraflarına güven, üst yargı yerine de denetleme olanağı veren açıklamadır."

13. Yargıtay 8. Hukuk Dairesinin 21/12/2021 tarihli ve E.2021/14691, K.2021/12738sayılı kararının ilgili kısımları şöyledir*:*

"Belirtmek gerekir ki; T.C. Anayasa'sının 138 ve 141/3 maddeleri gereğince bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılması gerekir. 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 388/1-3. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297/1-c. maddesi, bir mahkeme hükmünün kapsamının ne şekilde olması gerektiğini açıklamıştır. Bir mahkeme hükmünde, tarafların iddia ve savunmalarının özetinin, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususların, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delillerin, tartışılması ve değerlendirilmesinin, sabit görülen vakıalarla, bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebeplerin birer birer, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde hükümde gösterilmesi gereklidir. Bu kısım, hükmün gerekçe bölümüdür. Gerekçe, hakimin (mahkemenin) tespit etmiş olduğu maddi vakıalar ile hüküm fıkrası arasında bir köprü görevi yapar. Gerekçe bölümünde hükmün dayandığı hukuki esaslar açıklanır. Hakim, tarafların kendisine sundukları maddi vakıaların hukuki niteliğini kendiliğinden (re'sen) araştırıp bularak hükmünü dayandırdığı hukuk kurallarını ve bunun nedenlerini gerekçede açıklar.

Hakim, gerekçe sayesinde verdiği hükmün doğru olup olmadığını, yani kendini denetler. Üst mahkeme de, bir hükmün hukuka uygun olup olmadığını ancak gerekçe sayesinde denetleyebilir. Taraflar da ancak gerekçe sayesinde haklı olup olmadıklarını daha iyi anlayabilirler. Bir hüküm, ne

kadar haklı olursa olsun, gerekçesiz ise tarafları tatmin edemez. (Kuru, Baki/ Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder; Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı 6100 sayılı HMK'ye göre Yeniden Yazılmış, 22 Baskı, Ankara 2011, s.472). Gerekçenin önemi Anayasal olarak hükme bağlanmakla gösterilmiş olup, gerekçe ve hüküm birbirine sıkı sıkıya bağlıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Yukarıda mevzuat kısmında belirtildiği üzere, yargı yerlerince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine yapılacak başvurularda, davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varması halinde, gerekçeli bir karar ile başvurusunu yapması ve kararında elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin ertelemesigerektiği açıkça düzenlenmiştir.

16. Dava dosyalarının incelenmesinden, idari yargı yerince verilen gerekçeli görevsizlik kararından sonra, adli yargı yerine taşınan davada Asliye Hukuk Mahkemesince, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğuna yönelik gerekçeli bir karar verilmediği, ikinci celsede tutulan duruşma tutanağı ile dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmüştür.

17. Bu durumda, Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan başvurunun yukarıda açıklanan kararların gerekçeli olması gerektiğine ilişkin Anayasa ve Kanun hükümlerine, yüksek mahkeme içtihatlarına, somut uyuşmazlık kapsamında ise 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen *"kararıngerekçeli olması"* koşulunu taşımayan Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/04/2024 tarih ve E.2023/293 sayılı başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulu taşımayan Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/04/2024 tarih ve E.2023/293 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN